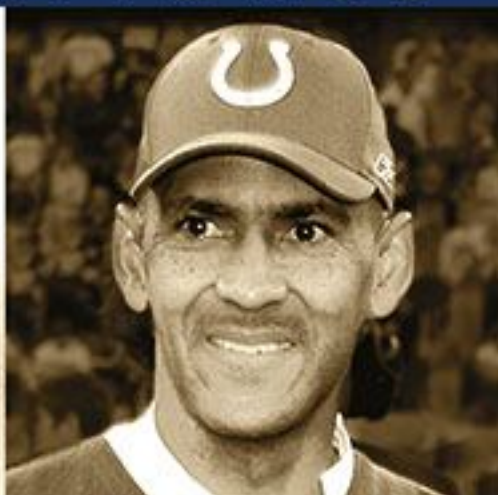

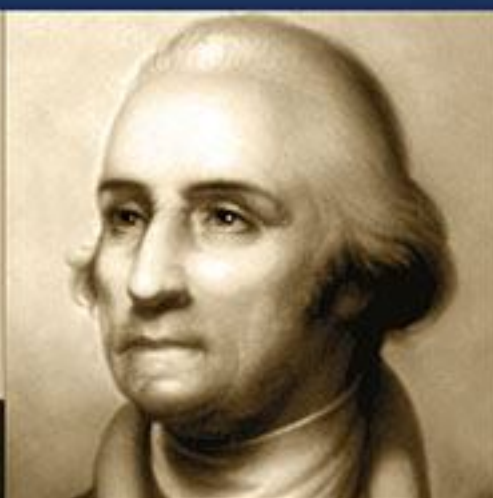
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

8 ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ
ΣΠΟΥΔΑΙΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ

ΤΟΜΟΣ
II

C A M E R O N C . T A Y L O R

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	7
Γνώρισμα 9: Το θάρρος	
Κεφάλαιο 1: Οι θαρραλέες επιχειρήσεις διάσωσης της Ιρένα Σέντλερ	11
Γνώρισμα 10: Η αγάπη	
Κεφάλαιο 2: Οι έξι γλώσσες της αγάπης στην εργασία και τη ζωή	25
Γνώρισμα 11: Η άρτια γνώση των βασικών αρχών	
Κεφάλαιο 3: Η δύναμη των βασικών αρχών	49
Κεφάλαιο 4: Οι κίνδυνοι της ανώφελης αισιοδοξίας	57
Γνώρισμα 12: Η σκληρή δουλειά	
Κεφάλαιο 5: Οι καρποί της σκληρής δουλειάς	73
Κεφάλαιο 6: Μαθήματα από τον Ρότζερ Μπάνιστερ	87
Γνώρισμα 13: Η ευγνωμοσύνη	
Κεφάλαιο 7: Η χαρά της ευγνωμοσύνης	103

Γνώρισμα 14: Η ηγεσία που υπηρετεί	
Κεφάλαιο 8: Τα οκτώ κίνητρα ενός ταπεινού ηγέτη	115
Γνώρισμα 15: Ο καινοτόμος	
Κεφάλαιο 9: Να είστε καινοτόμοι	139
Γνώρισμα 16: Η αποστολή ως κίνητρο	
Κεφάλαιο 10: Βρείτε την αποστολή σας και εκπληρώστε τη	167
Επίλογος	181
Λίγα λόγια για τον συγγραφέα	183
Ευχαριστίες	185
Σημειώσεις	187

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το βιβλίο *8 γνωρίσματα σπουδαίων προσωπικοτήτων, Τόμος II* που κρατάτε στα χέρια σας θα σας βοηθήσει να αναπτύξετε χαρακτηριστολογικά γνωρίσματα που οδηγούν σε μεγαλύτερα επιτεύγματα. Ο Τζιμ Κόλινς (Jim Collins), συγγραφέας του βιβλίου με τίτλο *Από το καλό στο εξαιρετο [GoodtoGreat]*, προσδιορίζοντας τι είναι αυτό που καθιστά τις εταιρείες μεγάλες, ανακάλυψε ότι «οι καλές εταιρείες που έγιναν εξαιρετες έδωσαν μεγαλύτερη βαρύτητα σε στοιχεία του χαρακτήρα παρά σε συγκεκριμένο μορφωτικό υπόβαθρο, πρακτικές δεξιότητες, εξειδικευμένες γνώσεις ή εργασιακή πείρα».¹ Η διαδικασία τελειοποίησης των γνωρισμάτων του χαρακτήρα σας που πραγματεύεται αυτό το βιβλίο θα σας βοηθήσει να πετύχετε ανώτερες επιδόσεις, οι οποίες θα έχουν διάρκεια, εξελίσσοντας το πιο πολύτιμο μέσο που διαθέτετε –τον εαυτό σας.

Το μυστικό για να αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο ενεργούμε και ζούμε είναι να αλλάξουμε τα γνωρίσματά μας. Όπως είπε ο Χένρι Ντέιβιντ Θόρο (Henry David Thoreau), «για να χτυπηθεί η ρίζα του κακού, πρέπει να πελεκήσεις τα κλαδιά του χίλιες

φορές».² Οι συμπεριφορές μας πηγάζουν από τα χαρακτηριστικά που διαθέτουμε. Κατά συνέπεια, αν θέλουμε να καταφέρουμε μακροχρόνιες αλλαγές και βελτιώσεις στη ζωή μας, τότε πρέπει να αναπτύξουμε τα γνωρίσματα που οδηγούν στις συμπεριφορές και στη ζωή που επιθυμούμε.

Μπορούμε να καλλιεργήσουμε μέσα μας κάθε γνώρισμα που διαθέτουν οι σπουδαίες προσωπικότητες, αλλά, για να αποκτήσουμε τα γνωρίσματα αυτά, απαιτείται κάτι περισσότερο από γνώση και πίστη. Κάποτε ο Γκάντι είπε: «Για κάθε έντιμο άνθρωπο υπάρχουν άλλοι εννιακόσιοι ενενήντα εννιά που πιστεύουν στην εντιμότητα.» Για να έχει η αρχή της εντιμότητας ουσιαστικό αντίκτυπο στη ζωή σας, πρέπει να αποτελέσει κάτι περισσότερο από γνώση: πρέπει να είναι κάτι που είστε –πρέπει να είναι ένα γνώρισμα που διαθέτετε. Μακάρι να μπορούμε να αφιερώσουμε χρόνο για να μελετάμε και να εξασκούμαστε, ώστε να αναπτύσσουμε και να βιώνουμε τα γνωρίσματα σπουδαιών ανθρώπων.

Σας εύχομαι καλή ανάγνωση.

ΓΝΩΡΙΣΜΑ Νο 9

ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ

«Μην αφήνετε την αίσθηση του φόβου να σας πείσει ότι δεν είστε αρκετά δυνατοί για να έχετε θάρρος. Ο φόβος είναι ευκαιρία για επίδειξη θάρρους, όχι απόδειξη δειλίας.»

-TZON MAKKEÏN

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΟΙ ΘΑΡΡΑΛΕΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΙΑΣΩΣΗΣ ΤΗΣ ΙΡΕΝΑ ΣΕΝΤΛΕΡ

Την 1η Σεπτεμβρίου 1939 η ναζιστική Γερμανία εισέβαλε στην Πολωνία, κατέλαβε τη χώρα και άρχισε να ξεχωρίζει τους Εβραίους από τον υπόλοιπο πληθυσμό. Για να φτιάξουν έναν χώρο κράτησης των Εβραίων, οι Ναζί τους χρησιμοποίησαν ως σκλάβους, προκειμένου να χτίσουν ένα τείχος ύψους τριών μέτρων, καλυμμένο με συρματοπλεγμα, σε μια έκταση σχεδόν 3,5 τετραγωνικών χιλιομέτρων μέσα στη Βαρσοβία. Αυτή η περιοχή έγινε γνωστή με την ονομασία Γκέτο της Βαρσοβίας. Το τείχος ολοκληρώθηκε το φθινόπωρο του 1940 και περισσότεροι από τετρακόσιες χιλιάδες Εβραίοι εισήλθαν σε αυτό διά της βίας, ενώ το μόνο που τους επέτρεπαν να πάρουν μαζί τους ήταν ένας μικρός μπόγος, όντας αναγκασμένοι να αφήσουν πίσω τα πάντα. Επειδή δεν υπήρχε χώρος για να στεγάσει όλους τους μετατοπιζόμενους Εβραίους, κατέληξε να είναι φυσιολογικό σε κάθε δωμάτιο σπιτιού να ζουν επτά ή οκτώ άτομα, ενώ χιλιάδες άνθρωποι δεν είχαν καθόλου σπίτι. Τα πεζοδρόμια ήταν κατάμεστα, πλημμυρισμένα από ανθρώπους.

Στις είκοσι δύο πύλες που οδηγούσαν μέσα και έξω από το γκέτο υπήρχαν φρουροί και πυροβολούσαν όποιον Εβραίο έβρισκαν έξω από αυτό. Μετά τον διαχωρισμό των Εβραίων από την κοινωνία, οι Ναζί εξέδωσαν διάταγμα με το οποίο θα ξεκινούσε η διαδικασία των συσσιτίων. Στους Γερμανούς δίνονταν ημερησίως 2.613 θερμίδες και στους Εβραίους μόνο 184, κι έτσι εκείνοι εξαναγκάζονταν να διακινούν τρόφιμα λαθραία μέσα στο γκέτο για να επιβιώσουν.

Η Ιρένα Σέντλερ (Irena Sendler) ήταν μια εικοσιεννιάχρονη Πολωνή κοινωνική λειτουργός, υπεύθυνη για τους επιδημιολογικούς ελέγχους. Λόγω της θέσης της, επιτρεπόταν να επισκέπτεται το γκέτο, όπου έμπαινε με τη δικαιολογία ότι εργαζόταν για να αποτρέψει την εξάπλωση μεταδοτικών ασθενειών. Διακινούσε μυστικά τρόφιμα και ρουχισμό στους Εβραίους και πλαστογραφούσε έγγραφα για λογαριασμό τους. Περνούσε τα ρούχα κρυφά, φορώντας το ένα πάνω από το άλλο. Μόλις η κοπέλα έμπαινε στο γκέτο χωρίς να διατρέχει κίνδυνο, έβγαζε τα επιπλέον ρούχα και τα μοίραζε σε όσους τα είχαν ανάγκη. Έκρυβε τα πλαστά έγγραφα και τα χρήματα μέσα στις φόδρες των ρούχων της ή τα καταχώνιαζε σε μια κρυφή θήκη στη βάση της νοσοκομειακής της τσάντας, που την παραγέμιζε με λερωμένες γάζες, για να αποθαρρύνει όποιον ενδεχομένως ήθελε να την ψάξει.

Η Ιρένα παρακολουθούσε χιλιάδες Εβραίους να πεθαίνουν από αστία. «Την προσοχή της τράβηξε μια συγκεκριμένη οικογένεια –που, απ' ό,τι φαινόταν, τα μοναδικά της υπάρχοντα ήταν δύο παιδικά καρότσια. Ο πατέρας έσπρωχνε ένα καρότσι που είχε μέσα τρία παιδιά, ενώ η μητέρα έσπρωχνε ένα άλλο με τρία. Τραγουδούσαν παλιά παραδοσιακά εβραϊκά τραγούδια και οι φωνές τους ήταν υπέροχες. Κατά τη διάρκεια εκείνου του πρώτου χειμώνα, η Ιρένα τούς έδινε κάθε μέρα λίγα κέρματα και τους άκουγε να τραγουδούν. Έπειτα από μερικούς μήνες, η Ιρένα παρατήρησε ότι η μητέρα και ο πατέρας συνοδεύονταν μόνο από τέσσερα παι-

διά και ύστερα από τρία· τελικά, το ένα καρότσι εξαφανίστηκε, όπως επίσης τα παπούτσια και τα πανωφόρια της οικογένειας. Στο τέλος απέμειναν μονάχα ο πατέρας και η μητέρα. Κατάφεραν ακόμα να τραγουδούν, αλλά η μητέρα είχε γίνει σκελετός και ήταν αδύναμη, και ο πατέρας έπρεπε να τη σπρώχνει με το καρότσι. Ύστερα χάθηκε κι εκείνη, χάθηκαν και τα τραγούδια.»³

Η Ιρένα συνειδητοποίησε ότι η μόνη ελπίδα να σωθούν αυτοί οι άνθρωποι ήταν να τους βγάλει από το γκέτο. Ήξερε ότι η αποστολή θα ήταν δύσκολη και γεμάτη μεγάλους κινδύνους. Κάθε Πολωνός γνώριζε τι πάθαιναν οι οικογένειες που συλλαμβάνονταν να βοηθούν τους Εβραίους. «Σύμφωνα με αυτόπτες μάρτυρες, τα μέλη της οικογένειας παρατάσσονταν στον δρόμο, ώστε να τα βλέπουν οι γείτονές τους. Πρώτα πυροβολούσαν τον πατέρα, ύστερα ανάγκαζαν τη μητέρα να βλέπει καθώς εκτελούσαν ένα ένα τα παιδιά της –πρώτα σκότωναν τα Εβραιόπουλα που έκρυβε η οικογένεια και έπειτα τα δικά της. Στο τέλος εκτελούσαν τη μητέρα. Οι σοροί τους αφήνονταν στον δρόμο ως προειδοποίηση προς τους άλλους Πολωνούς, μέχρι να τα μαζέψει την επόμενη μέρα το κάρο του νεκροτομείου.»⁴

Η Ιρένα κατέστρωσε ένα σχέδιο για να γλιτώσει τα παιδιά από το γκέτο. Γι' αυτόν τον σκοπό χρειαζόταν πλαστά χαρτιά, προκειμένου να φτιάξει καινούρια ονόματα και ταυτότητες της άριας φυλής για κάθε παιδί που φυγάδευε από το γκέτο, αλλά έπρεπε να βρει και οικογένειες που θα ήταν πρόθυμες να αναλάβουν από ένα Εβραιόπουλο. Η Ιρένα, αφού φρόντισε να βρει πηγές για πιστοποιητικά και τις άκρες με ανάδοχες οικογένειες, αναζήτησε μεθόδους ώστε να φυγαδεύει παιδιά κάτω από τα μάτια των φρουρών. Το τείχος έκοβε στα δύο ένα δικαστήριο· το μισό κτίσμα βρισκόταν από την πλευρά του τείχους που ήταν μέσα στο γκέτο και το άλλο μισό από την πλευρά της άριας Βαρσοβίας. Η Ιρένα εξασφάλισε τη βοήθεια ενός θυρωρού του δικαστηρίου, ο οποίος ξεκλείδωνε τα περάσματα, επιτρέποντας

σε εκείνη και στα παιδιά να μπαίνουν και να βγαίνουν απαρατήρητοι.

Κάθε εβδομάδα η Ιρένα φυγάδευε τρία με τέσσερα ορφανά και τα διοχέτευε σε ανάδοχες οικογένειες, ορφανοτροφεία και διάφορα μοναστήρια. Ήθελε να είναι σίγουρη ότι μετά τον πόλεμο κάθε παιδί θα αποκτούσε ξανά το πραγματικό του όνομα, ώστε να μπορέσει να ενωθεί και πάλι με τους επιζήσαντες συγγενείς του. Αν και πολλοί θεωρούσαν ότι ήταν πολύ επικίνδυνο να διατηρείται κατάλογος με τα ονόματα, η Ιρένα επέμεινε ως προς αυτό. Γνώριζαν ότι, αν βρισκόταν η λίστα, αυτό θα σήμαινε θανατική καταδίκη για κάθε Εβραίοπουλο και για τις οικογένειες ή τις οργανώσεις που τα βοηθούσαν. Παρ' όλα αυτά, εκείνη πρέσβευε ότι όλα τα παιδιά είχαν το δικαίωμα να ξέρουν το πραγματικό τους όνομα και τα ονόματα των οικογενειών τους. Πήγαινε τους καταλόγους με τα ονόματα σε ένα φιλικό σπίτι, τα έβαζε μέσα σε ένα γυάλινο βάζο και τα έθαβε κάτω από μια μηλιά. Έσκαβαν τις τρύπες μέσα στη νύχτα με ένα κουζινομάχαιρο και ένα κουτάλι, για να κάνουν όσο το δυνατόν λιγότερο θόρυβο. Σε αυτό το σημείο πήγε πολλές φορές κατά τη διάρκεια του πολέμου για να θάψει επιπλέον ονόματα παιδιών που διέσωζε.

Οι προσπάθειες διάσωσης ανεστάλησαν προσωρινά, όταν οι Γερμανοί συνέλαβαν τη δεκαννιάχρονη Ελένα, μία από τους διακινητές της Ιρένα, την ώρα που φυγάδευε ένα τετράχρονο παιδί από το δικαστήριο. Η Ελένα οδηγήθηκε στη φυλακή και βασανίστηκε. Η Ιρένα ένιωσε απολύτως υπεύθυνη για τη φυλάκιση της κοπέλας, θεωρώντας ότι έπρεπε να είχε επιμείνει να ληφθούν περισσότερες προφυλάξεις. Επιπλέον, ανησυχούσε μήπως οι Ναζί γνώριζαν για το δίκτυό της και τις απόπειρες διάσωσης που γίνονταν.

Κάθε μέρα οι Ναζί αναρτούσαν αφίσες με τα ονόματα των εκτελεσθέντων που είχαν βοηθήσει Εβραίους. Δύο ημέρες μετά τη σύλληψη της Ελένα, το όνομά της βρισκόταν στην αφίσα. Η Ιρένα

περίμενε μία εβδομάδα μετά τη σύλληψη της Ελένα για να διαπιστώσει αν η Γκεστάπο θα έφτανε σε εκείνη ή σε άλλα άτομα του δικτύου της. Η Γκεστάπο δεν τους ενόχλησε ποτέ και οι απόπειρες διάσωσης ξανάρχισαν. Επειδή είχαν αλλάξει οι κλειδαριές στο κτίριο του δικαστηρίου, έπρεπε να επινοήσουν νέες μεθόδους για να φυγαδεύουν τα παιδιά από το γκέτο.

Ορισμένα παιδιά τα νάρκωναν και τα στοίβαζαν ανάμεσα σε σορούς, που τις έπαιρνε από το γκέτο το κάρο του νεκροτομείου. Τα βρέφη φυγαδεύονταν κρυμμένα στον πάτο εργαλειοθηκών. Όταν υπήρχε ανάγκη για κάποιο ασθενοφόρο, μπορούσαν να κρύβουν παιδιά κάτω από το φορείο. Έφτιαξαν μονοπάτια που οδηγούσαν έξω από το γκέτο μέσα από υπόγειους αποχετευτικούς αγωγούς και άλλα μυστικά υπόγεια περάσματα. Ένα αγόρι που κόντευε να πεθάνει από την ασιτία ήταν τόσο αδύνατο, ώστε κατάφερε να σκαρφαλώσει μέσα από τα μπατζάκια του παντελονιού ενός άντρα και να κρατηθεί από τη ζώνη του καθώς εκείνος περνούσε απαρατήρητος την έξοδο του γκέτο. Με τον καιρό, άρχισαν πάλι να χρησιμοποιούν το δικαστήριο για να φυγαδεύουν παιδιά.

Χάρη στις προσπάθειες διάσωσης, γλίτωναν κάθε εβδομάδα πέντε έως δέκα παιδιά, μέχρι τη στιγμή που οι Ναζί εξέδωσαν διάταγμα το οποίο όριζε την απέλαση όλων των Εβραίων που βρίσκονταν στο Γκέτο της Βαρσοβίας σε στρατόπεδα εργασίας. Οι Εβραίοι φορτώθηκαν κατά χιλιάδες σε τρένα. Σύντομα έγινε γνωστό ότι όσοι αναγκάζονταν να εγκαταλείψουν το γκέτο δεν οδηγούνταν σε στρατόπεδα εργασίας αλλά στο ναζιστικό στρατόπεδο εξόντωσης της Τρεμπλίνκα. Οι Ναζί άρχισαν να απελαύνουν Εβραίους από το γκέτο με ρυθμό που υπερέβαινε τα πέντε χιλιάδες άτομα την ημέρα.

Η Ιρένα ήξερε ότι, για να γλιτώσει από την εκτέλεση όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά, έπρεπε να κάνει περισσότερα, και γρήγορα. Αυτό προϋπέθετε την ανάληψη μεγαλύτερου ρίσκου και

τη διεύρυνση του δικτύου, αλλά παρ' όλα αυτά, χάρη στις προσπάθειές τους, άρχισαν να σώζουν γύρω στα δεκαπέντε παιδιά την ημέρα. Τελικά, το γκέτο καταστράφηκε ολοσχερώς και δεν απέμεινε κανείς για να σώσουν. Το στρατόπεδο εξολόθρευσης της Τρεμπλίνκα λειτούργησε από τον Ιούλιο του 1942 έως τον Οκτώβριο του 1943 και οδήγησε στη δολοφονία περισσότερων από οκτακόσιες χιλιάδες Εβραίων.

Η Ιρένα και το δίκτυο υποστήριξης που είχε συγκροτήσει είχαν σώσει δύομισι χιλιάδες παιδιά. Η Ιρένα είχε φυλάξει το όνομα κάθε παιδιού, το καινούριο όνομά του και την τοποθεσία όπου βρισκόταν το καθένα μέσα σε βάζα θαμμένα κάτω από τη μηλιά. Μια και δεν υπήρχαν άλλα παιδιά να σώσει, η Ιρένα έστρεψε τις προσπάθειές της στην υποστήριξη των διασωθέντων παιδιών και των ανάδοχων οικογενειών τους, των μοναστηριών και των ορφανοτροφείων που τα φρόντιζαν.

Στις 20 Οκτωβρίου 1943, δέκα αστυνομικοί της ναζιστικής αστυνομίας και ένας πράκτορας της Γκεστάπο εισέβαλαν στο διαμέρισμα της Ιρένα και άρχισαν να κάνουν φύλλο και φτερό κάθε δωμάτιο. Ένας στρατιώτης κρατούσε ακινητοποιημένους υπό την απειλή όπλου την Ιρένα και τους άλλους που βρίσκονταν στο διαμέρισμα, καθώς οι Ναζί άδειαζαν συρτάρια, ξεκοίλιαζαν στρώματα και μαξιλάρια και έψαχναν ντουλάπες και ντουλάπια. Αφού ολοκληρώθηκε η έρευνά τους, η αστυνομία πήρε την Ιρένα από το διαμέρισμά της, την έχωσε με τη βία στο πίσω μέρος μιας αστυνομικής κλούβας και τη μετέφερε στη φυλακή Πάβιακ. Της έδωσαν μια στολή με γκρι και μαύρες ρίγες και την έβαλαν σε ένα κελί μαζί με άλλες επτά γυναίκες. Οι διαστάσεις του κελιού ήταν δύομισι επί τριάμισι μέτρα, είχε δύο μικρά κρεβάτια και δεν υπήρχε παράθυρο. Έβαλαν την Ιρένα να δουλεύει στο πλυσταριό, όπου για δώδεκα ώρες στεκόταν μπροστά από μια σκάφη και έτριβε εσώρουχα με μια συρμάτινη βούρτσα.

Κάθε πρωί, οι φυλακισμένες έμπαιναν στη σειρά και εκφωνούνταν τα ονόματα όσων θα πήγαιναν για εκτέλεση. Παρότι η Ιρένα είχε καταδικαστεί σε θάνατο, το όνομά της δεν ακουγόταν. Αντιθέτως, την οδηγούσαν σε μια αίθουσα ανάκρισης και την έδεναν σε μια καρέκλα. Της έλεγαν ότι είχαν στα χέρια τους διάφορες ομολογίες σχετικά με τη μετακίνηση παιδιών Εβραίων από το γκέτο και ότι σε κάθε κατάθεση αναφερόταν το όνομά της. Ο ανακριτής της απαιτούσε να μάθει τους επικεφαλής τους, τις κωδικοποιημένες ονομασίες, τις διαδρομές διεξόδου, καθώς επίσης τα ονόματα και τις διευθύνσεις των άλλων εμπλεκόμενων.

Η Ιρένα προσπαθούσε να πείσει τον ανακριτή της ότι δεν γνώριζε τίποτα, αλλά εκείνος αποκρινόταν πως ο θάνατός της ήταν η ζωή του. Θα την ανάγκαζε να του πει ό,τι ήξερε. Κι έτσι, άρχιζε το ξυλοκόπημα· ο ανακριτής τη χτυπούσε στα πόδια και τα πέλματα με ένα κλομπ. Ύστερα έβγαζε ένα μαστίγιο και άρχιζε να μαστιγώνει τα πόδια και τα πέλματά της με τόση δύναμη, ώστε κάθε χτύπημα έσκιζε το δέρμα της στα δύο. Έπειτα από μία ώρα βασανιστηρίων, ο ανακριτής έγενεφε να την αφήσουν. Το βασανιστήριο επαναλαμβανόταν κάθε μέρα επί μία ώρα, με τον ανακριτή να κάνει ξανά και ξανά τις ίδιες ερωτήσεις. Η Ιρένα γνώριζε ότι έπρεπε να είναι δυνατή. Η ίδια έγραψε πως «αν λύγιζα [όλα τα παιδιά θα βρίσκονταν] σε κίνδυνο».⁵ Κάθε πρωί η Ιρένα χάραζε στον τοίχο του κελιού της μια γραμμή, αποφάσιζε σε ποια ευχάριστη παιδική ανάμνηση θα εστίαζε τη σκέψη της όσο διαρκούσαν τα βασανιστήρια και υποσχόταν να φανεί δυνατή για ακόμη μία ημέρα.

Τα βασανιστήρια της προκάλεσαν πολλαπλά κατάγματα στα πόδια και τα πέλματά της. Ο ανακριτής στόχευε στα τραύματα από τα προηγούμενα χτυπήματα για να την πονάει περισσότερο. «Τη μέρα που η Ιρένα γινόταν τριάντα πέντε χρονών, ξυλοκοπήθηκε πολύ βίαια... έχασε τις αισθήσεις της και τις ανέκτησε κατά-

χαμα, στο τσιμεντένιο πάτωμα του μπάνιου, πάνω στα δικά της ξεραμένα αίματα.»⁶

Η βαναυσότητα των δεσμοφυλάκων ήταν αποτροπιαστική. Η Ιρένα τούς έβλεπε να τραβोलογούν γυναίκες από το πλυσταριό και να τις πυροβολούν. Είδε φύλακες να πυροβολούν στην τύχη μέσα στον στοιβαγμένο στα κελιά κόσμο περνώντας τα πιστόλια τους μέσα από τρυπούλες. Τρόμαξε και δεν πίστευε στα μάτια της όταν αντίκρισε έναν φύλακα να δίνει μια καραμέλα σε ένα αγοράκι Εβραίων τριών ή τεσσάρων χρονών, να το χτυπάει χαϊδευτικά στο κεφάλι και, μόλις το αγοράκι απομακρύνθηκε, να τραβάει το πιστόλι του και να το πυροβολεί πισώπλατα.

Στα τέλη Δεκεμβρίου, κι αφού βρισκόταν πάνω από δύο μήνες στη φυλακή, φώναξαν μια συγκρατούμενή της μαζί με άλλες για να τις εκτελέσουν. Ήταν «μια γλυκομίλητη γυναίκα με όψη γιαγιάς, σχεδόν συνομήλικη με τη μητέρα της Ιρένα».⁷ Έδωσε στην Ιρένα ένα τελευταίο δώρο πριν από την εκτέλεσή της –μια μικρή εικόνα του Ιησού, που πίσω της ήταν γραμμένα τα λόγια: «Έχουμε πίστη στον Ιησού.» Η Ιρένα την έκρυψε στο στήθος της, δίπλα στην καρδιά της. Όταν κοίταζε την εικόνα του Ιησού, σκεφτόταν τη συγκρατούμενή της και τη δύναμη της αγάπης που συμβόλιζε ακόμη και σ' αυτό το τρομερό μέρος, κι αυτό της έδινε λίγη γαλήνη και θάρρος.⁸

Στις 20 Ιανουαρίου 1944 το πρωί, ήταν η εκατοστή φορά που η Ιρένα έμπαινε στη σειρά μαζί με άλλες φυλακισμένες. Άκουσε να τη φωνάζουν για να την εκτελέσουν. «Λίγο προτού την τραβήξουν από τη γραμμή, η Ιρένα έχωσε με δύναμη την εικόνα του Ιησού μέσα στο χέρι της πιο καινούριας συγκρατούμενης στο κελί της· ήταν μια νεαρή μητέρα που συνελήφθη για λαθρεμπόριο. Η γυναίκα έκλαιγε επί δύο μέρες, [ανησυχώντας] ότι δεν θα ξανάβλεπε ποτέ τα παιδιά της. Καθώς η Ιρένα απομακρυνόταν μαζί με τις άλλες κρατούμενες που είχαν επιλεγεί

να πεθάνουν εκείνη τη μέρα, της είπε: «Να είσαι γενναία και δυνατή για χάρη των παιδιών σου.»⁹

Μαζί με την Ιρένα πήραν περίπου άλλες δεκαπέντε γυναίκες. Ο πόνος της ήταν αδιάκοπος και μόλις που μπορούσε να περπατήσει. Οι δεκαπέντε γυναίκες οδηγήθηκαν στην αίθουσα υποδοχής ενός κτιρίου, όπου καλούσαν πάλι την καθημιά ξεχωριστά. Ενόσω εκφωνούνταν τα ονόματά τους, εκείνες περνούσαν από μια πόρτα στα αριστερά τους. Λίγο αφότου διέσχιζαν το κατώφλι της πόρτας, ακουγόταν ένας πυροβολισμός. Μία από τις γυναίκες που είχαν απομείνει λιποθύμησε· άλλες έκλαιγαν και προσεύχονταν. Όταν ακούστηκε το όνομα της Ιρένα, ένας Γερμανός αξιωματικός των SS την οδήγησε σε μια πόρτα στη δεξιά πλευρά της αίθουσας. Η Ιρένα συλλογίστηκε ότι μάλλον θα την ξυλοκοπούσαν και πάλι και ζήτησε να την πάνε στην άλλη πόρτα για να την πυροβολήσουν. Όπως έγγραψε η Ιρένα, «ο θάνατος θα ήταν ανακούφιση –τον φοβόμουν λιγότερο από έναν ακόμη ξυλοδαρμό. Δεν είχα αποκαλύψει ονόματα ή πληροφορίες για το δίκτυό μας ή για τους καταλόγους με τα ονόματα των παιδιών».¹⁰

Ο αξιωματικός έσπρωξε την Ιρένα μέσα σ' ένα δωμάτιο και εκείνη έπεσε στο πάτωμα. Τα πόδια της, που πονούσαν από τα πολλά χτυπήματα, ήταν τόσο πρησμένα, ώστε νόμιζε ότι το δέρμα της θα σκιστεί. Ο αξιωματικός την άρπαξε βίαια από το μπράτσο, τη σήκωσε από το πάτωμα και την οδήγησε σε μια άλλη πόρτα. Την ξεκλείδωσε, έσπρωξε την κοπέλα σε ένα σοκάκι και την οδήγησε βιαστικά μέσα από διάφορους δρόμους. Τα πόδια της Ιρένα έκαιγαν από τον πόνο. Τα είχε χαμένα καθώς ένιωθε την πρωινή παγωνιά του Γενάρη. Είχε να δει τον ήλιο εκατό μέρες και τώρα το φως του την τύφλωνε.

Στρίβοντας σε μια γωνία που οδηγούσε σε έναν έρημο δρόμο, ο αξιωματικός χαλάρωσε τη σιδερένια λαβή του και είπε: «Είσαι ελεύθερη. Φύγε από δω πέρα όσο πιο γρήγορα μπορείς.» Η Ιρένα στηρίχτηκε σε μια κολόνα φωτισμού νομίζοντας ότι ονειρευόταν

ή ότι ήταν ήδη νεκρή. Ο αξιωματικός την έπιασε από τους ώμους και την ταρακούνησε λέγοντας: «Μα δεν καταλαβαίνεις; Χάσου από δω.» Αντί για απάντηση, η Ιρένα τού ζήτησε τα χαρτιά της. Εκείνος τη χτύπησε στο πρόσωπο κι έφυγε. Καθώς η Ιρένα σωριαζόταν κάτω, ένωσε τη γεύση του αίματος από το χτύπημα. Πάσχισε να σταθεί στα πόδια της και κουτσαίνοντας κατευθύνθηκε σε ένα φαρμακείο που βρισκόταν λίγα κτίρια πιο κάτω. Μια νεαρή γυναίκα σήκωσε το βλέμμα της από τον πάγκο με μια έκφραση έκπληξης και φρίκης. Βοήθησε την Ιρένα να περάσει στο πίσω μέρος του μαγαζιού, όπου της πρόσφερε ένα ποτήρι νερό και κάποιο φάρμακο. Της έδωσε κάτι παλιά ρούχα, χτένισε όσο καλύτερα γινόταν τα μπερδεμένα μαλλιά της, που έμοιαζαν με τζίβα, και την έρανε με κολόνια για να καλύψει την μπόχα που ανέδιδε το σώμα της. Η κοπέλα έδωσε στην Ιρένα ένα μπαστούνι και χρήματα για το τραμ κι εκείνη ξαπόστασε στο φαρμακείο για μία ώρα, μέχρι να ανακτήσει τις δυνάμεις της και έπειτα να πάρει το τραμ για να πάει στο σπίτι της.¹¹

Την επόμενη μέρα η Ιρένα περπατούσε με τη βοήθεια δύο μπαστουινιών. Πήγε κουτσαίνοντας στις κόκκινες αφίσες που είχαν τοιχοκολληθεί πρόσφατα και ανακοίνωναν τα ονόματα αυτών που είχαν εκτελεστεί την προηγούμενη μέρα. Η Ιρένα είδε το όνομά της στη λίστα μαζί με άλλα δεκαεπτά ονόματα και το έγκλημά της ήταν «υποβοήθηση και υπόθαλψη Εβραίων, συγχρωτισμός με παράνομα στοιχεία».

Ήρθε σε επαφή με όσους είχε συνεργαστεί για τη διάσωση των παιδιών και έμαθε ότι είχαν δωροδοκήσει αδρά έναν αξιωματικό στη φυλακή για να την αφήσει ελεύθερη. Η Ιρένα ήθελε απελπισμένα να ξαναρχίσει το έργο της να συντρέχει παιδιά. Περνώντας το υπόλοιπο του πολέμου κρυμμένη, ξανάρχισε να υποστηρίζει τα παιδιά που είχαν διασωθεί. Κάθε βράδυ κοιμόταν σε διαφορετικό σπίτι και για λίγες μέρες έμεινε στον Ζωολογικό Κήπο της Βαρσοβίας, φιλοξενούμενη από τον φύλακα. Στον

ζωολογικό κήπο είχε συντροφιά έναν αρμαδίλο και ένα αλεπουδάκι. Μόλις τελείωσε ο πόλεμος, η Ιρένα ξαναπήγε στη μηλιά για να βρει τα θαμμένα βάζα με τα ονόματα των παιδιών που διασώθηκαν.

Σε συνεντεύξεις που έδωσε μετέπειτα στη ζωή της, η Ιρένα εξέφρασε τον μεγάλο φόβο της μήπως λησμονηθεί η ανάμνηση του Ολοκαυτώματος. Της ήταν πολύ επώδυνο να μοιραστεί την ιστορία της και να ξαναζήσει οδυνηρές μνήμες, αλλά ήξερε ότι αυτό ήταν απαραίτητο για να μην ξανασυμβούν τέτοιες φρικαλεότητες. Σύμφωνα με δήλωσή της, «Ο μεγαλύτερος φόβος μου είναι μήπως εξαφανιστεί η ανάμνηση του Ολοκαυτώματος αφού θα έχει χαθεί και ο τελευταίος επιζών. Τούτος ο πόνος είναι μεγαλύτερος από αυτόν που νιώθω στο πόδι μου».¹² Ο φιλόσοφος Τζορτζ Σανταγιάννα (George Santayanna) έγραψε: «Όσοι δεν μπορούν να θυμηθούν το παρελθόν τους είναι καταδικασμένοι να το ξαναζήσουν.»

Συχνά τη ρωτούσαν αν ένιωσε φόβο, κι εκείνη απαντούσε: «Ναι, φοβόμουν, αλλά... ήταν κάτι που το είχε ανάγκη η καρδιά μου... δεν αντέχω να βλέπω ανθρώπους να υποφέρουν και κανείς δεν υπέφερε όσο υπέφεραν τα παιδιά των Εβραίων. Έκανα απλώς το σωστό.»¹³ «Κατά τη διάρκεια του πολέμου σκοπός μας ήταν να νικήσουμε τον Χίτλερ και τους Ναζί. Και τα καταφέραμε. Τα πάντα είναι πιθανά. Αρκεί να κάνει κανείς το σωστό –ένα βήμα κάθε φορά.»¹⁴ «Μην αφήνετε την αίσθηση του φόβου να σας πείσει ότι δεν είστε υπερβολικά αδύνατοι ώστε να έχετε θάρρος. Ο φόβος είναι ευκαιρία για θάρρος.»¹⁵

Όταν η Ιρένα ρωτήθηκε γιατί ηγήθηκε μιας τόσο επικίνδυνης επιχείρησης διάσωσης ανθρώπων, διηγήθηκε μια ιστορία από την παιδική της ηλικία. Όταν ήταν επτά χρονών, ο πατέρας της είχε αρρωστήσει από τύφο και νοσηλευόταν στο νοσοκομείο, όπου εκείνη πήγε με τη μητέρα της να τον επισκεφθεί. Ο πατέρας της της ζήτησε να πάει δίπλα του και της είπε: «Ιρένα. Να θυμάσαι

πάντα τι σε έχω διδάξει. Όλοι οι άνθρωποι είναι ίδιοι... Να το θυμάσαι πάντα, αγαπημένη μου Ιρένα. Αν δεις κάποιον να πνίγεται, πρέπει να τον σώσεις.»¹⁶ «Θα το θυμάμαι, πατέρα», απάντησε εκείνη.¹⁷ Ο πατέρας της πέθανε πέντε μέρες αργότερα.

Η Ιρένα είχε ύψος μόλις ενάμισι μέτρο και ζύγιζε λιγότερο από σαράντα πέντε κιλά, αλλά το θάρρος της ήταν αντιστρόφως ανάλογο του σωματικού της αναστήματος. Θυμόταν τα λόγια του ετοιμοθάνατου πατέρα της και έσωσε πολλούς ανθρώπους που κινδύνευαν από πνιγμό. Μολονότι πέθανε στις 12 Μαΐου 2008, σε ηλικία ενενήντα οκτώ ετών, το παράδειγμα της γενναιότητάς της εξακολουθεί να ζει. Πρέπει να θυμόμαστε πρότυπα θάρρους όπως αυτό της Ιρένα Σέντλερ για να αντλούμε το σθένος να ενεργούμε ακόμη και όταν φοβόμαστε.

ΓΝΩΡΙΣΜΑ Νο 10

Η ΑΓΑΠΗ

«Ξέρω πόσο δυσκολεύεστε να ακολουθήσετε αυτόν τον σπουδαίο νόμο της αγάπης. Αλλά δύσκολα δεν είναι όλα τα σημαντικά και καλά πράγματα;... Δεν ξέρω αν η ανθρωπότητα θα ακολουθήσει συνειδητά τον νόμο της αγάπης. Όμως αυτό δεν πρέπει να μας ανησυχεί. Ο νόμος θα ισχύσει όπως ακριβώς ισχύει ο νόμος της βαρύτητας, είτε το δεχόμαστε είτε όχι.»

–ΜΑΧΑΤΜΑ ΓΚΑΝΤΙ

Στους δύο τόμους του βιβλίου *8 Γνωρίσματα σπουδαιών προσωπικοτήτων* παρουσιάζονται με γλαφυρότητα και αμεσότητα εμπνευσμένες ιστορίες από τη ζωή σπουδαιών προσωπικοτήτων, όπως του Χριστόφορου Κολόμβου, του Γκάντι, του Γουίνστον Τσόρτσιλ και του Τζορτζ Ουάσινγκτον, καθώς επίσης και αποφθέγματα επιφανών ανθρώπων, όπως του Νίτσε, του Βενιαμίν Φραγκλίνου, του Αλβέρτου Αϊνστάιν και του Μαρκ Τουαϊν.

Σε αυτόν τον δεύτερο τόμο, θα μάθετε γιατί ο Τζορτζ Ουάσινγκτον κουβαλούσε πάντοτε μαζί του έναν ματωμένο τελαμώννα, αλλά και το πώς ο εφευρέτης της τηλεόρασης Φιλ Φάρνσουορθ και ο μεγιστάνας των κατεψυγμένων τροφίμων Νιφ Γκριγκ αναδείχθηκαν πρωτοπόροι, ο καθένας στον τομέα του, ξεκινώντας από τις ταπεινές αγροικίες των παιδικών τους χρόνων με μοναδικά εφόδια τα οράματά τους και τη σκληρή δουλειά. Η ιστορία δύο απλών γυναικών στα στρατόπεδα συγκέντρωσης του Β' Παγκοσμίου Πολέμου θα σας κάνει να απορήσετε για το τι μπορεί να καταφέρει το αίσθημα της ευγνωμοσύνης, ακόμη και στις χειρότερες συνθήκες που γνώρισε ποτέ η ανθρωπότητα, ενώ το σθένος μιας νεαρής κοπέλας στην κατεχόμενη Πολωνία θα σας βοηθήσει να διαπιστώσετε από τι «υλικό» είναι φτιαγμένοι οι ήρωες.

Μέσα από αυτές τις ιστορίες αναδεικνύεται η σημασία συγκεκριμένων γνωρισμάτων –απαραίτητων για την επιτυχία μας σε προσωπικό, επαγγελματικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο– τα οποία είναι στο χέρι μας να διαμορφώσουμε και να εφαρμόσουμε στη ζωή μας. Η σημαντικότερη όμως προσφορά αυτού του βιβλίου στους αναγνώστες του είναι ότι αποδεικνύει πως η πληρότητα στη ζωή δεν είναι προνόμιο μόνο λίγων τυχερών, αλλά ισχυρή πιθανότητα για πολύ περισσότερους ανθρώπους.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Δομοκού 4, Σταθμός Λαρίσης, 10440 ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210-5237635
info@klidarithmos.gr www.klidarithmos.gr
www.facebook.com/klidarithmos.gr

ISBN 978-960-461-772-2

9 789604 617722